

Eksamen og standpunkt utfyller hverandre

Tilpasset opplæring er viktig. Dagens eksamensordning setter imidlertid klare rammer for oppgavene som kan gis. Standpunkt gir større rom for tilpasninger, variasjon og bredde.

ARTIKKEL | SIST ENDRET: 04.09.2024

Innlegget er skrevet av avdelingsdirektør Per Kristian Larsen-Evjen og ble publisert på utdanningsnytt.no 4.9.2024.

Katrine Stensland og Ann-Kristin Molde i Utdanningsforbundets fagnettverk i norsk, stilte i forrige uke spørsmål om hvor godt tilpasset norskeksamen er. Vi er glade for kritiske spørsmål og synes dere har gode eksempler som kunne vært løst på en annen måte.

Vi forstår at dere ønsker klare formuleringer i oppgavene, bredt tekstutvalg og gode grafiske løsninger. Dette er viktige krav til eksamen vi stiller oss bak, og vi er lei oss for at dere ikke opplever at de er tilstrekkelig til stede i dagens eksamen.

Vi er helt enige i at tilpasset opplæring er et viktig prinsipp å følge. Underveisvurderingen elevene får, skal gjøre opplæringen bedre tilpasset den enkelte og bidra til at de øker kompetansen sin i faget, og de skal få en standpunktkarakter ved endt opplæring. Ulike typer tilpasninger til elevenes ferdighets- og kompetansenivå er med på å sikre at elevene får best mulig opplæring ut fra sitt ståsted.

Rammene for skriftlig eksamen

I noen tilfeller skal elevene også ta skriftlig eksamen i faget. Opplæringsloven slår fast at eksamen skal gi eleven mulighet til å vise sin kompetanse så langt det er mulig ut fra eksamensformen.

Vi forstår godt behovet for at eksamen skal være godt tilpasset elevene, men det er visse begrensninger

som gjelder for skriftlig eksamen:

- Skriftlig eksamen skal være lik for alle. Eksamensoppgavene skal leses og brukes av alle elever og privatister. Det gjør at eksamen ikke kan være så variert og tilpasset den enkelte elev eller elevgrupper, som det man kan få til i opplæringen.
- Utgitte tekster kan fremstilles på skriftlig eksamen mot vederlag etter åndsverksloven. Vi har ikke samme rettigheter til å bruke filmer.
- Skriftlig eksamen har strenge rammer, og eksamen i norsk varer i fem timer. Dette begrenser muligheten for å gjøre tilpasninger.

Bredere vurdering i opplæringen

Vi tar med oss innspillene deres i den kontinuerlige jobben med å videreutvikle både systemene for eksamen og innholdet i dem. Eksamensoppgavene utformes av fagnemnder med faglærere som underviser i faget. Vi utformer eksamensoppgavene etter forskrift om universell utforming, slik at alle skal ha likeverdige forutsetninger for å svare på dem. Dette er en viktig tilpasning for elevene som trenger det. For å gi eleven mulighet til å vise så bred kompetanse som mulig innenfor rammene for eksamen, lager vi eksamen i norsk med minst tre oppgaver.

Eksamen kan likevel aldri bli like bred og variert som det læreren kan legge til rette for i opplæringen og i vurderingssituasjoner med elevene, både underveis og til standpunkt.